

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 453/2023-45

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastúpenej advokátkou Mgr. Elenou Szabóovou, Komárňanská 100, Hurbanovo, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/238/2021 z 26. apríla 2023 takto

r o z h o d o l :

1. Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/238/2021 z 26. apríla 2023 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/238/2021 z 26. apríla 2023 **zrušuje a vec vracia** Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.
3. Najvyšší súd Slovenskej republiky **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania **442,38 eur** a zaplatiť ich jej právnej zástupkyni do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci a argumentácia sťažovateľky

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 17. júla 2023 domáhala vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 a 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13

dohovoru a základného práva podľa čl. 38 ods. 1 a 2 listiny a podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/238/2021 z 26. apríla 2023 (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Sťažovateľka zároveň žiada, aby ústavný súd zrušil napadnuté uznesenie najvyššieho súdu, vec mu vrátil na ďalšie konanie a priznal jej finančné zadost'učinenie 1 500 eur.

2. Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 453/2023-16 z 11. októbra 2023 podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľky na ďalšie konanie v časti namietajúceho porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a vo zvyšnej časti ústavnú sťažnosť odmietol. Súčasne odložil právoplatnosť napadnutého uznesenia v časti výroku o náhrade trov dovolacieho konania do právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu vo veci samej.

3. Podľa čl. XI bodu 1 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2024 do 31. decembra 2024 veci patriace do pôsobnosti senátov ústavného súdu, ktoré boli pridelené sudcom spravodajcom pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto rozvrhu práce, prerokujú senáty v pôvodnom zložení. Na základe toho rozhodol o prijatej ústavnej sťažnosti senát uvedený v záhlaví tohto nálezu.

4. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka bola žalovanou v konaní vedenom na Okresnom súde Komárno pod sp. zn. 8C/98/2008 o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam bližšie špecifikovaným v návrhu. Okresný súd rozsudkom určil, že sťažovateľka nie je vlastníčkou daných nehnuteľností. O odvolaní sťažovateľky rozhodol Krajský súd v Nitre rozsudkom sp. zn. 12Co/79/2016 z 23. marca 2021, ktorým zmenil rozsudok okresného súdu tak, že určil, že sťažovateľka nie je vlastníčkou daných nehnuteľností (výrok okresného súdu zmenil z dôvodu potreby odstrániť duplicitne uvedené parcely a uviesť kultúry podľa aktuálneho zápisu v katastri nehnuteľností, pozn.).

5. Proti rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie. Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie odmietol (druhý výrok) podľa § 447 písm. e) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) pre nesplnenie podmienok dovolacieho konania a žalobcom priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania (tretí výrok). Prvým výrokom najvyšší súd rozhodol o pokračovaní v dovolacom konaní s dedičmi pôvodnej žalobkyne v 3. rade. V odôvodnení napadnutého uznesenia najvyšší súd uviedol, že rozsudok krajského súdu bol sťažovateľke doručený 20. mája 2021. Aj napriek náležitému poučeniu zo strany krajského súdu bolo dovolanie elektronicky podané 20. júla 2021 (teda posledný deň lehoty na podanie dovolania) bez kvalifikovaného elektronického podpisu. Právna zástupkyňa sťažovateľky elektronické dovolanie z 20. júla 2021 autorizovala kvalifikovaným elektronickým podpisom až 28. júla 2021, teda po uplynutí dvojmesačnej lehoty na podanie dovolania. Podľa názoru najvyššieho súdu, aj s prihliadnutím na nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 484/2019, ak nebolo dovolanie autorizované kvalifikovaným elektronickým podpisom advokáta, nie je splnená zákonná podmienka spísania a podpísania dovolania advokátom v zmysle ustanovenia § 429 ods. 1 CSP a tento nedostatok dovolania nemožno po uplynutí lehoty na podanie dovolania odstrániť, pretože ide o neodstrániteľný nedostatok podmienky dovolacieho konania. Podľa najvyššieho súdu ak je obligatórnou náležitosťou dovolania jeho spísanie advokátom, je logické, že nedostatok tejto

podmienky možno odstrániť len v lehote na podanie dovolania, keďže ide o podmienku, ktorá musí byť splnená už pri jeho podaní.

6. Sťažovateľka je presvedčená, že dovolanie bolo podané v lehote (20. júla 2021). Podľa nej niet pochyb, že dovolanie bolo odoslané z elektronickej schránky advokátky sťažovateľky do elektronickej schránky okresného súdu s uvedením, že originál „*dovolania spolu s prílohami*“ budú doručené v zákonnej lehote. Následne advokátka v zákonnej 10-dňovej lehote v zmysle § 125 CSP dodatočne doručila dovolanie v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu. Sťažovateľka sa nestotožnila s názorom najvyššieho súdu, že „*dovolanie musí byť v posledný deň lehoty doručené súdu v autorizovanej forme*“, čím sa vylučuje možnosť dodatočne v zákonnej lehote 10 dní doplniť neautorizované podanie predložením originálu alebo autorizovaného podania. Podľa sťažovateľky názor najvyššieho súdu o nesplnení osobitnej podmienky dovolacieho konania nemá podklad v skutkovom stave a zákonnej úprave. Najvyšší súd neuviedol, na základe akého zákonného ustanovenia nie je možné dovolanie dodatočne doplniť podľa § 125 ods. 2 CSP. Sťažovateľke tak bol odňatý prístup k súdu vo veci meritórneho preskúmania jej dovolania. Napadnuté uznesenie považuje za arbitrárne a nedostatočne odôvodnené. Argumentuje aj tým, že nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 484/2019 a uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 1Obdo/22/2020, na ktoré najvyšší súd poukázal v napadnutom uznesení, riešia skutkovo a právne zásadne iný právny problém, a to že dovolanie bolo podané inou osobou než advokátom.

II.

Vyjadrenie najvyššieho súdu, zúčastnenej osoby a replika sťažovateľky

7. V podaní doručenom ústavnému súdu 20. novembra 2023 predseda najvyššieho súdu k sťažnosti uviedol, že vec ponecháva na rozhodnutie ústavnému súdu, a pripojil aj vyjadrenie predsedníčky senátu. Tá uviedla, že zotrváva na dôvodoch, ktoré viedli senát 4C k záveru, že v posudzovanej veci nie je splnená osobitná podmienka dovolacieho konania vyplývajúca z § 429 ods. 1 CSP, preto najvyšší súd odmietol dovolanie sťažovateľky bez toho, aby sa zaoberal vecnou správnosťou napadnutého rozhodnutia krajského súdu. V súčasnom štádiu (po právoplatnom rozhodnutí veci dovolacím súdom) neprislúcha už vykonaný proces posudzovania prípustnosti a dôvodnosti dovolania založiť nanovo na takej právnej argumentácii, ktorá by bola odpoveďou na jednotlivé námietky obsiahnuté v podanej ústavnej sťažnosti. Zastáva názor, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu nezasahuje do základných práv a slobôd sťažovateľky, nie je arbitrárne ani ústavne neudržateľné, je dostatočne podrobné, zrozumiteľné a presvedčivo odôvodnené.

8. Ústavný súd v súlade s § 126 zákona o ústavnom súde o prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie upovedomil aj zúčastnené osoby, ktorými v tomto prípade boli žalobcovia. K ústavnej sťažnosti sa vyjadrila iba jedna zo zúčastnených osôb (██████████), ktorá vo svojom stanovisku prezentovala presvedčenie, že napadnuté uznesenie n██████████ieho súdu je správne a bolo vydané v súlade s ústavou. Tým, že právna zástupkyňa sťažovateľky v zákonnej lehote 2 mesiacov od doručenia rozsudku krajského súdu nedoručila súdu prvej inštancie autorizované dovolanie, ani v tejto lehote nepredložila plnú moc na zastupovanie sťažovateľky v dovolacom konaní, nebola tak v posledný deň lehoty na podanie dovolania splnená osobitná podmienka dovolacieho konania, že dovolanie spísal advokát. Práve autorizácia podania urobeného elektronicky nahrádza podpis konajúcej osoby a slúži na identifikáciu osoby, ktorá predmetné podanie vo veci samej

spísala a podpísala. Právna zástupkyňa sťažovateľky v ústavnej sťažnosti význam autorizácie podania „zľahčuje“. S poukazom na závery uznesenia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 489/2018 z 13. septembra 2018 je zúčastnená osoba toho názoru, že pokiaľ sťažovateľka podala dovolanie nespĺňajúce zákonom požadované náležitosti, resp. ich nedostatky do uplynutia lehoty na podanie dovolania neodstránila, podmienky prípustnosti dovolania neboli splnené úplne, a tak vznikol právny následok v podobe neprípustnosti dovolania, na ktorom nemôže ďalšie konanie dovolateľa nič zmeniť.

9. K stanovisku odporcu a zúčastnenej osoby sa na výzvu ústavného súdu vyjadrila sťažovateľka podaním doručeným ústavnému súdu 1. februára 2024. Vo vzťahu k vyjadreniu odporcu sťažovateľka uvádza, že najvyšší súd sa nevyjadril k samotnej právnej argumentácii ani k jednotlivým námietkam obsiahnutým v ústavnej sťažnosti. Sťažovateľka zotrvala na svojom tvrdení, že najvyšší súd nevysvetlil, prečo sa ustanovenie § 125 CSP nevzťahuje na dovolanie. Sťažovateľka namieta, že najvyšší súd napadnutým uznesením „uprednostnil“ formalizmus rozhodovania až do miery rozporu s platným právom, ktorý povýšil nad zmysel súdnej ochrany. Vo vzťahu k vyjadreniu zúčastnenej osoby sťažovateľka uviedla, že rovnako ako najvyšší súd ani zúčastnená osoba neuviedla žiadne ustanovenie právneho predpisu, ktorý by postup právnej zástupkyne sťažovateľky v prípade posudzovaného dovolania vylučoval. Zúčastnená osoba si mylne stotožňuje odstraňovanie väd podania s postupom podľa § 125 CSP, ktorým sa vady neodstraňujú. Sťažovateľka „nezľahčuje“ význam autorizácie podania, ale iba ho odmieta extrahovať zo zákonného rámca, ktorý pre podania a ich následnú autorizáciu priamo a explicitne ustanovuje procesný právny predpis. Sťažovateľka nesúhlasí s názorom zúčastnenej osoby, ktorá stotožňuje podanie dovolania bez zaručeného elektronického podpisu s blanketným, neúplným, nesprávnym alebo nezrozumiteľným podaním a opravou jeho väd, keďže podané dovolanie ani jednou z vytýkaných väd netrpelo. Ani najvyšší súd nenamietal, že by dovolanie bolo blanketné, nezrozumiteľné alebo neúplné. Sťažovateľka v doplnení repliky doručenej ústavnému súdu 15. februára 2024 poukázala na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/51/2022 z 28. februára 2023 v inej veci, z ktorej časti o včasnosti podania dovolania v elektronickej forme a jeho autorizovaného doplnenia je zrejmé, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu je v zásadnom rozpore s ustanovením § 125 ods. 2 CSP.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

10. Dôvodom odmietnutia dovolania sťažovateľky bol jeho rozpor s § 429 CSP, podľa ktorého dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom a dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom, pričom nedostatok tejto podmienky je možné odstrániť iba v dvojmesačnej lehote na podanie dovolania (§ 427 CSP).

11. Pri výklade § 429 ods. 1 CSP je podstatné, že toto ustanovenie stanovuje povinnosť dovolateľa byť zastúpený advokátom už pri podaní dovolania bez možnosti odstránenia tohto nedostatku (III. ÚS 269/2022). V posudzovanej veci je nesporné, že sťažovateľka na podanie dovolania splnomocnila advokátku. Z podaného dovolania je zrejmé, že dovolanie nebolo spísané sťažovateľkou bez zastúpenia, ale bolo spísané advokátkou. Spornou zostala skutočnosť, či bolo dovolanie podané v elektronickej podobe doručené v lehote.

12. Podľa § 125 ods. 2 CSP podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva.

13. Ústavný súd už uviedol, že účelom elektronického podania je zjednodušiť a zefektívniť civilné súdne konanie. Pri elektronických podaniach vo veci samej je prirodzene potrebné zabezpečiť dostatočnú verifikáciu osoby, ktorá podanie urobila. Zákon preto predpisuje striktné formálne pravidlá a volí formu kvalifikovaného elektronického podpisu podľa zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o e-Governmente“). Stanovenie týchto pravidiel je úplne pochopiteľné. Tieto pravidlá by však nemali prístup strán k súdu sťažovať až znemožňovať. Pokiaľ je prípustné odstraňovať vady listinných podaní, a to aj pri nedostatku podpisu (II. ÚS 350/2021) alebo nedostatku plnomocenstva (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/152/2010 z 321. 10. 2011), nie je rozumný dôvod, aby to pri elektronických podaniach s nedostatočnou, no stále zákonom predpokladanou autorizáciou nebolo možné. Potom by mali elektronické podania nevýhodnejší a prísnejší režim, čo iste nebolo cieľom zákonodarcu (III. ÚS 404/2023). V § 125 ods. 2 CSP formulovaná povinnosť doplniť elektronické podanie v lehote desiatich dní zjavne smeruje voči elektronickým podaniam, ktorých autorizácia je na úrovni obyčajného elektronického podpisu. Pri podaní elektronického podania vo veci samej bez akéhokoľvek vyššieho stupňa autorizácie si je sám podávateľ vedomý, že podanie vo veci samej v takejto podobe nemôže vyvolať procesné účinky a treba ho doplniť, inak súd naň podľa § 125 ods. 2 CSP neprihliadne (tiež III. ÚS 404/2023).

14. Ústavný súd už v rozhodnutí sp. zn. I. ÚS 223/2021 z 25. mája 2021 judikoval, že z ustanovenia § 125 ods. 2 CSP je zrejmé, že forma, akou sa musí sporová strana/účastník konania obrátiť na súd, je jednoznačne ustanovená ako forma písomná, ktorá môže byť zachytená buď v listinnej, alebo elektronickej podobe. Pri elektronickej forme podania vo veci samej platí, že ak toto nie je autorizované podľa § 23 ods. 1 zákona o e-Governmente, súd naň od počiatku neprihliada ako na podanie písomné a to, aby ho súd začal za takéto považovať, môže dosiahnuť ten, kto ho podáva, jedine tým, že ho v lehote do 10 dní od odoslania neautorizovaného elektronického podania podá znova ako autorizované elektronické podanie alebo ho dodatočne doručí v 10-dňovej lehote v písomnej podobe. Ak k dodatočnému doplneniu nedôjde, podanie nemá účinky písomného podania a súd naň neprihliada. Súčasne platí, že ten, kto podáva podanie vo veci samej elektronicke bez autorizácie, má povinnosť sám odstrániť tento nedostatok, a to bez ďalšej výzvy súdu, teda na strane súdu nie je zákonom daná povinnosť vyzvať na dodatočné doručenie podania (obdobne II. ÚS 442/2021).

15. Ústavný súd poukazuje aj na rozhodnutie najvyššieho súdu v inom prípade (uznesenie sp. zn. 9Cdo/15/2021 z 26. 5. 2021), ktorým bolo zrušené rozhodnutie odvolacieho súdu. V tam posudzovanom prípade podala žalobkyňa odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie elektronickými prostriedkami prostredníctvom mailu bez zaručeného elektronického podpisu 6. marca 2019 o 23.59 h (v posledný deň zákonnej lehoty, pozn.). Následne žalobkyňa podanie zároveň doplnila podľa § 125 ods. 2 CSP listinným podaním podaným osobne na súde prvej inštancie 7. marca 2019. Najvyšší súd bol toho názoru, že žalobkyňa doručila odvolanie súdu prvej inštancie 6. marca 2019, t. j. posledný deň 15-dňovej lehoty na podanie odvolania, teda včas.

Najvyšší súd konštatoval, že pokiaľ odvolací súd odmietol odvolanie žalobkyne ako oneskorene podané, týmto nesprávnym procesným postupom jej znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a žalobkyňa opodstatnene uplatnila dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f) CSP.

16. Najvyšší súd v napadnutom uznesení konštatuje, že dovolanie odmieta podľa § 447 písm. e) CSP pre nesplnenie podmienok dovolacieho konania podľa § 429 ods. 1 CSP, keďže zákonná podmienka spísania a podpísania dovolania advokátom nebola splnená v zákonnej lehote na podanie dovolania. Najvyšší súd však túto svoju úvahu nijako neodôvodnil v súvislosti so zákonnou možnosťou dodatočného doručenia autorizovaného dovolania v zmysle § 125 ods. 2 CSP. Najvyšší súd pri posudzovaní včasnosti podania elektronického dovolania a jeho doplnenia v autorizovanej podobe nepostupoval v súlade s účelom § 125 ods. 2 CSP a konal neprimerane prísne, ak postup sťažovateľky sankcionoval tak, že na dovolanie neprihliadol a nezaoberal sa vecnou správnosťou napadnutého rozhodnutia krajského súdu. Nemožno spochybňovať snahu najvyššieho súdu trvať na dodržiavaní jasných pravidiel stanovených zákonom. Rozhodne nemožno spochybňovať význam formalít a podmienok konania, ktoré musia byť dodržané v konaní pred súdmi (III. ÚS 194/2012). Tieto obmedzenia a ich výklad však nemôžu neprimeraným spôsobom obmedziť jednotlivca v prístupe k súdu takým spôsobom a v takej miere, že by právo na prístup k súdu bolo spochybnené vo svojej podstate (III. ÚS 404/2023).

17. Je možné prisvedčiť tvrdeniu sťažovateľky, že nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 484/2019, na ktorý odkazoval v odôvodnení napadnutého uznesenia najvyšší súd, sa týkal prípadu, ktorý riešil skutkovo odlišnú situáciu. V uvedenom náleze ústavný súd riešil otázku nedostatočnej identifikácie osoby, ktorá dovolanie podpísala. To však nebola sporná otázka v posudzovanej veci. Ústavný súd sa nemôže stotožniť ani s argumentáciou zúčastnenej osoby. V uznesení ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 489/2018 z 13. septembra 2018 sa riešila otázka podania dovolania bez zastúpenia advokátom a bez preukázania, že za neho v dovolacom konaní koná člen alebo zamestnanec, ktorý má vysokoškolské právnické vzdelanie a možnosti nápravy tejto vady na základe výzvy súdu. Ústavný súd tiež poznamenáva, že v okolnostiach danej veci nemožno prihliadnuť na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/51/2022 z 28. februára 2023, na ktoré poukázala sťažovateľka v doplnení repliky. V tomto uznesení sa riešila včasnosť podania dovolania, ktoré bolo podané v elektronickej podobe bez autorizácie v posledný deň lehoty na podanie dovolania, pričom v ten istý deň bolo doplnené s vyžadovanou autorizáciou.

18. Všeobecné súdy musia v prípade posudzovania splnenia určitých formálnych podmienok vždy zohľadniť, či procesná strana naplnila účel, ktorý sleduje konkrétna procesná norma. Bezpodmienečné trvanie na splnení určitých podmienok bez zohľadnenia, či bol naplnený účel danej normy, môže viesť k odopretiu práva na prístup k súdu (III. ÚS 269/2022). Záver najvyššieho súdu o tom, že dovolanie nebolo autorizované kvalifikovaným elektronickým podpisom advokáta v lehote na podanie dovolania, je výsledkom takej aplikácie ustanovení procesného predpisu – § 429 ods. 1 CSP a § 125 ods. 2 CSP, ktorý nesmeruje k naplneniu ich účelu. Preto ide o zjavne nedôvodnú a formalistickú právnu úvahu pri výklade procesných predpisov, ktorej následkom je porušenie práv sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

19. Uvedené zistenia zakladajúce ústavnú neudržateľnosť napadnutého uznesenia najvyššieho súdu preto viedli ústavný súd k záveru, že najvyšší súd porušil základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

20. Na tomto mieste však ústavný súd súčasne zdôrazňuje, že jeho kasačné rozhodnutie neprejudikuje, ako by sa malo vo veci samej rozhodnúť, pretože by v tomto smere išlo o neprípustný zásah do rozhodovacej autonómie dovolacieho súdu (II. ÚS 324/2010, II. ÚS 410/2016).

21. Ústavný súd v súvislosti s návrhom sťažovateľky na zrušenie napadnutého uznesenia a vrátenie veci najvyššiemu súdu dospel k záveru, že pre dosiahnutie nápravy vo veci je nevyhnutné, aby tomuto návrhu vyhovel (bod 2 výroku nálezu). Najvyšší súd je v ďalšom konaní vo veci podľa § 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde viazaný právnymi názormi ústavného súdu vyjadrenými v tomto náleze.

IV.

Primerané finančné zadosťučinenie

22. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti žiadala priznať aj finančné zadosťučinenie 1 500 eur ako satisfakciu za intenzitu zásahu, trvanie konania pred najvyšším súdom, ktoré považuje za neprimerané, ako aj za jej pocity rezignácie a dôvery v justičný systém. Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia prichádza do úvahy najmä v prípadoch, keď vzhľadom na charakter porušenia základných práv a slobôd sťažovateľa nie je možné zaistiť úplnú nápravu zrušením rozhodnutia, opatrenia alebo uvedením do pôvodného stavu, a rozhodnutie ústavného súdu konštatujúce porušenie základných práv a slobôd sťažovateľa nemôže dostatočne zabrániť ani v kombinácii s ďalšími opatreniami pokračovaniu v porušovaní základných práv a slobôd v budúcnosti. V tomto prípade však zrušenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu je dostatočnou nápravou zásahu do sťažovateľkiných základných práv a slobôd. Všeobecné súdy tak môžu v konaní po zrušení napadnutého rozhodnutia konať tak, aby rešpektovali sťažovateľkino právo na súdnu ochranu. Preto ústavný súd sťažovateľke pri rozhodovaní o nároku na primerané finančné zadosťučinenie nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

V.

Trovy konania

23. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

24. Pri výpočte výšky náhrady trov konania ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), v zmysle ktorej základná sadzba tarifnej odmeny (§ 11 ods. 3 vyhlášky) za jeden úkon právnej služby predstavovala v roku 2023 sumu 208,67 eur a náhrada hotových výdavkov za každý úkon právnej služby (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavovala v roku 2023 sumu 12,52 eur. Ústavný súd priznal sťažovateľke trovy konania za dva úkony právnej služby – prevzatie a príprava zastúpenia, podanie

ústavnej sťažnosti. Za úkon podanie repliky ústavný súd sťažovateľke trovy s prihliadnutím na obsah podania nepriznal. Výška odmeny právnej zástupkyne tak predstavovala 417,34 eur (2 x 208,67 eur) a výška náhrady jej hotových výdavkov 25,04 eur (2 x 12,52 eur), t. j. spolu 442,38 eur (bod 3 výroku tohto nálezu).

25. Priznanú náhradu trov konania je najvyšší súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

P o u ě n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. februára 2024

Peter Molnár
predseda senátu